

Cesty ku prameňom Hornádu a Hnilca...

str. 3

Michala Kinika obsadili do španielskeho...

str. 5

Spišská seniorská hokejová sezóna...

str. 8

Spišský

PATRIOT

NOVINY PRE NOVOVEŠŤANOV TELOM AJ DUŠOU

I marec 2016

príhovor

Milí čitatelia!

V tomto pôstnom čase máme pred očami predovšetkým krížovú cestu Pána Ježiša. Hľadáme na tragédiu nevinného človeka, ktorá z ľudského pohľadu končí smrťou na kríži. Končí veľkou prehrou. A bola by to naozaj prehra, keby tento bol len človekom. Keďže je aj Bohom, jeho smrťou udalosti nekončia, ale pokračujú ďalej a vyúsťujú do víťazstva nad smrťou – do zmŕtvychvstania. Väčšieho víťazstva nieto. Bol odvážny, nebál sa prehry. Pretože sa nebál prehry, zápasil za vec dobra a pravdy. Zápasil podľa najuľachťejších pravidiel. A prehral. Umrel na kríži.

Bojíme sa prehry, preto alebo vôbec nezápasíme, aby sme neprehrali, alebo zápasíme nečestne, len aby sme vyhrali. Na svete je veľa smutných víťazov, ktorí vyhrali len preto, že zápasili nečestne.

Udalosti pokračovali ďalej. Ten, čo prehral na kríži vstáva z mŕtvych. A skúša to najväčšie víťazstvo. Jeho prehra bola čestná a jeho víťazstvo čisté, lebo v zápase si nepošpinil ani ruky ani svedomie.

Pôstna doba nás vyzýva, aby sme sa nebáli zápasu. Máme zápasiť za vec dobra a pravdy, aj za tú cenu, že prehrame. Nezabúdajme: čestná prehra je len dočasnou prehrou, nikdy nie definitívnou. Pán Boh, nech rozhodne o tom, ako skončí náš zápas, kedy zvíťazí dobro.

Milí čitatelia, robme, čo vládeme, aby všetky naše prehry boli čestné a všetky víťazstva čisté. To bude opravdivé prežívanie pôstu i Veľkej noci.

Andrej IMRICH

emeritný pomocný biskup Spišskej diecézy

JEHO VELIČENSTVO, OBČAN

Takto znie obľúbená fráza, ktorou sa vysvetľuje princíp demokracie. Tak ako ho už pred takmer 2 a pol tisíc rokmi vysvetľoval aj grécky filozof Platón.

Aj samotné slovo demokracia vzniklo z 2 gréckych znamenajúcich v preklade vládu ľudu. Naša ústava hovorí, že Slovensko je demokratickým štátom. Z toho logicky vyplýva, že v ňom vládnu ľudia, občania. A teoreticky to aj pravda je. Sila nás občanov spočíva v slobodnom výbere a voľbe tých, ktorí budú viesť a riadiť našu krajinu. Jeden deň za 4 roky máme

v rukách väčšiu silu ako politici. A čo potom? Potom sa začínajú politické hry, dobre platené z našich daní. Nebolo by spravodlivé tvrdiť, že politici na občanov vôbec nemyslia, ale asi málokedy môžeme mať pocit, že občan je na 1. mieste. Jeho veličstvo, občan, prichádza na rad až keď politici obsadia všetky možné i nemožné funkcie a vytvoria pevnú sieť

svojich ľudí, ktorí budú slúžiť záujmom politickej strany. Inak sa tomu hovorí uchopenie moci. Áno, politici ju uchopia z rúk občanov a budú si ju hýčkať zákonmi, ktoré vymyslia tak, aby naoko slúžili obyvateľom Slovenska, ale v skutočnosti neraz iba vytvárajú nepriehľadnú pavučinu predpisov, do ktorej sa obyčajný človek skôr či neskôr zamotá. A preto

potrebujeme úradníkov. Tisíce, státisíce. Tí sú akýmsi spojivkom medzi vzdialeným svetom politikov a svetom nás, obyčajných ľudí. Sám som musel v poslednej dobe navštíviť niekoľkokrát rôzne úrady v našom meste. Až na výnimky som sa stretol s ústretovosťou a ochotou úradníčok. Čo mi však stále pripadá miestami až

pokračovanie na str. 2

TAKTO TO VIDÍM JA

Krásny český film Musíme si pomáhať odhaľuje svetlé i temné stránky ľudskosti. Je z obdobia 2. svetovej vojny, počas ktorej neúprosný režim odhalil hrdinov i gaunerov.

Dnešná doba už taký tlak na morálku a charakter ľudí nevytvára, ale v nej vyrastajú poctiví a slušní, no i bezohľadní a arogantní jedinci. Mám na mysli verejný život a zamestnancov verejnej správy, úradníkov. Nepochybne je väčšina z nich profesionálne, aj ľudsky vybavená tak, ako to od nich my,

občania, očakávame. Zažil som ale v poslednej dobe dva príklady nepochopenia úradníkov, že sa živia verejnou službou. Najmä to slovo služba im príliš nevoňalo.

1. Poslanca Andreja Cpina požiadala suseda v čase mrazov a poľadovice na chodníkoch, či by sa nemohol

pokračovanie na str. 2

šuškanda

Po zdravotných sestrách sa odhodlali povedať nahlas svoje nie aj učiteľia.

Formu svojho nesúhlasu nevyhrotili až do podoby ukončenia pracovných pomerov, ale aj forma štrajku pripomenula vládnej garnitúre, že svoje sľuby nástupcom Jána Amosa Komenského nespĺnila. Na začiatku sa k protestujúcim učiteľom pridávali ich novoveskí kolegovia veľmi opatrne. Divil som sa tomu, pretože ich niekoľko poznám a viem, že so súčasným systémom odmeňovania ani jeden z nich nesúhlasil. Jeden z nich

mi to vysvetlil v sms správe. Vraj im nikto nezakázal zapojiť sa do štrajkovej pohotovosti, ale od zriaďovateľa (Mestský úrad) prišla informácia, že im takýto prejav vlastného názoru nezabudne. Prepáčte, milí čitatelia, za trochu expresívnejšie slová, ale takéto odkazy považujem za slizké, komunistické zastrašovanie. A neko-

pokračovanie na str. 2

editoriál

Najkratší mesiac v roku preletel takmer nadzvukovou rýchlosťou. počasim pripomínal skôr bláznivý apríl, ako druhý najchladnejší mesiac v roku. Školáci si mohli užívať prázdniny pozeraním na dážď spoza okien a politici nám v predvolebnom ošiali namazali okolo huby kilometre medových motúzov. V čase, keď budete čítať toto číslo Spišského Patriota (alebo tesne po jeho vyjdení) už budeme vedieť, kto svoje sľuby najbližšie 4 roky, v pozícii zostavovateľa vlády, plniť nebude. Ale náš politický folklór je už obohraný, ako šlágre na Senzi TV. Dnes chcem hovoriť o niečom inom. O niečom, čo súvisí s jedným z marcových sviatkov. O tom, ako sa náš štát správa k ženám. Tie si, na radosť predajcov kvetov, 8. marca pripomenú svoj sviatok (ja uprednostňujem Deň matiek) a určite im nejaký populistu popraje všetko najlepšie a sľúbi, že v spoločnosti im pripraví rovnaké podmienky ako mužom. pochváli ich za to, že sú daryňkami života a že často zvládajú nielen starať sa o svoju rodinu, ale aj pracovať, za čo sa im krajina určite odmení. Takéto slová so životnosťou bublinkiek z bublifuku ale narazia na skalu menom realita a nezostane z nich nič.

Tak nejakto to cítim po stretnutí s priateľkou, ktorej sa nedávno narodilo druhé dieťa. Reč prišla aj na to, o koľko viac dostane na výchovu a starostlivosť o neho od štátu. Okrem jednorázového príspevku (pôrodného) to bude 0 eur a 0 centov. 203 eur, ktoré dostávala na prvé dieťa bude dostávať aj deti obidve. Po skončení školy sa okamžite zamestнала a pracovala až do materskej, cca 5 rokov. Prepočty a tabuľky, ktoré vyrobili naši premúdri a nesmierne sociálne citiaci politici vo vláde jej namiesto peňazí ukázali figu drevenú. Môže len závidieť celoživotne nezamestnanej Gizele, či Arani z osady. Tento štát sa správa k ženám na materskej dovolenke (akáže to je už dovolenka?) ako zlá macocha k Nástenke v rozprávke Mrazík. Na rozdiel od rozprávky si ale naše ženy na šťastný koniec príbehu s názvom Ako si vážime naše ženy, podľa mňa, počkajú ešte veľa rokov. Alebo sa naši politici v dobrom zbláznia a začnú plniť sľuby, ktoré voličom pred voľbami dávali?

-le-

Jeho veličenstvo, občan...

dokončenie zo str. 1

trápne je to, ako kvôli jednej veci, musíte lietat' z jedného úradu na druhý. A takmer všade si vystať rad. V dobe internetu a prepájania sietí mi vadí, ak ma posielajú pre nejaké papiere, ako sa hovorí „od Pavla do Šavla“. Ak chcete niečo vybaviť, musíte si zobrať deň dovolenky. A keď som tak putoval medzi Úradom práce, Sociálnou i Zdravotnou poisťovňou a Mestským úradom, cítil som sa ako bájnny grécky hrdina Odysseus. V každom z týchto úradov pracovníčky moje údaje nahádzali do počítačov a ja si dodnes lámam hlavu, prečo si, v rámci verejnej správy, nemôžu tieto údaje poskytnúť jednotlivé inštitúcie, elektronicky. Nakoniec vždy prišlo nejaké tlačivo a víťazoslavné buchnutie pečiatky. A na rozlúčku veta: „S týmto choďte na ďalší úrad. Tam vám povie, čo ďalej.“ Potešilo má snáď len to, že keď som musel niečo zaplatiť, nevytiahla úradníčka zo zásuvky mechanické počítadlo ako v nejakom ruskom magazíne a nezačala na ňom vypočítavať sumu.

-le-

šuška...

dokončenie zo str. 1

ale aj naši učelia našli odvahu a prišli priamo na námestie vysloviť, či „zazvonit“ svoj nesúhlas so súčasným stavom v ich odmeňovaní. Nespokojnosť učiteľov je nepochybne oprávnená, ignorácia ministra presne naopak - nepochybne neoprávnená. Ale mne navyše vadí ten plazivý zápach metód používaných v bývalom režime. Tak trochu mi to pripomína známu hru Človeče, nehnevaj sa! Akurát, že tí zo správneho košiara

majú v rukách kocky so samými šestkami a tí ostatní kocky s jednotkami. Celý život som veril tomu, že mlyny Božie melú pomaly, ale spravodlivo. A že sa slušnosť a morálnosť vypláca. Verím tomu aj dnes. Lapajov ich zlé skutky raz hádam dobehnú a snáď už dlho nepotrvá doba, kedy sa ľudia budú báť verejne povedať svoj názor a žiadna stranícka knižka nebude permanentkou k dobrej kariére a ďalším výhodám.

-le-

ilustračné foto: internet

Takto to vidím ja...

dokončenie zo str. 1

prihovoriť, aby ich „mesto“ vyčistilo. Boli to chodníky k cintorínu, resp. k malému kostolu. Andrej sa pokúsil opakovane spojiť s vedúcim oddelenia komunálneho servisu MsÚ, v ktorého kompetencii tieto práce sú. Telefonoval mu, poslal SMS. Neúspešne. Neskôr sme sa dozvedeli od jeho kolegov, že mal obavu reagovať, aj keď nevedel čo chce, lebo od prednostky MsÚ dostali pokyn, že všetky požiadavky poslancov musia ísť „cez“ prednostku. Jednoduchá vec sa vďaka nezmyselnej požiadavke prednostky stala „mission impossible“. Kým dokázal poslanec dať vedieť na úrade, čo chce, ľad sa roztopil.

Problém, okrem samotného ľadu, vidím v tomto prípade v tom, že nie všetci na našom mestskom úrade si uvedomujú, že poslanec je zástupcom obyvateľov. Že je ich delegátom. Tlmočí ich názor, ich požiadavky. On dáva podnety. Pracovníci úradu zabezpečujú chod mesta, plnia úlohy, ktoré im dávajú občania mesta,

prostredníctvom svojich volených zástupcov. Primátora, a poslancov. Dnes to v SNV, zdá sa, funguje tak, že poslanec mesta má menšie práva ako „obyčajný“ občan. Po-

prirodzene rešpektujú poslancov, ako zástupcov obyvateľov regiónu. Všetko je to, podľa mňa, o vedení úradu. Aké pokyny dá, tak úradník koná. 2.) Ale nie všetko je na VÚC

podporené väčšinovým klubom (SMER-SD), sa odmieta o tomto bode čo i len baviť. Možno by pritom stačilo iba povedať „Prepáčte, pomýlili sme sa“. Z duše sa mi nepáči,

slanec nemôže len tak prísť na úrad za kompetentným pracovníkom, poslanec musí ísť za prednostkou úradu. Taký je interný pokyn vedenia mesta. Výsledok je taký, že niektorí úradníci sa pred poslancami doslova skrývajú. Opak zažívam ako poslanec Košického samosprávneho kraja. Pracovníci úradu VÚC

bezchybné. Na poslednom zastupiteľstve VÚC sme chceli prerokovať zistenia Najvyššieho kontrolného úradu (NKÚ). Známy prípad „Žarnay“, učiteľ Obchodnej akadémie v Košiciach, vyhodený za to, že upozornil na bezbrehé mienanie peňazí vo svojej škole. NKÚ potvrdzuje Žarnayové podozrenia. Ale vedenie VÚC,

keď si niekto nedokáže priznať chybu a nevie sa ospravedlniť človeku, ktorému ublížil. Je to prejav arogancie. Alebo je to iba strach poslancov, aby ľudia nezistili, že aj oni sú omylní. Ja som presvedčený, že ĽUDIA v prvom rade chcú aby sme všetci, čo sme zvolení, zostali ľuďmi.

Rastislav Javorský

inzercia

VÍRIVKY

HOT TUBS
showroom

BAZÉNY • SAUNY • WELLNESS • PROJEKCIA • REALIZÁCIA • SERVIS

www.hottubsshowroom.sk

Spišská Nová Ves

MARQUIS
The ULTIMATE Hot Tub Experience!

BEACHCOMBER
HOT TUBS

Wellis®

RivieraPool®
FERTIGSCHWIMMBECKEN • WHIRLPOOLS

NOVOOTVORENÉ PREDAJNÉ MIESTO VÍRIVÝCH VANÍ

WELLNESS SYSTEMY, s.r.o., Duklianska 38, 052 01 Spišská Nová Ves

Prevádzka HOT TUBS showroom, Mlynská 1256/8, 053 11 Smižany

Vodná nádrž Palcmanová maša na Hnilci.

turistika

CESTY KU PRAMEŇOM HORNÁDU A HNILCA

Priznám sa, že som Vám chcel v rámci zimnej lyžovačky ešte predstaviť i posledné lyžiarske terény v okolí Levoče, ale keď sa teplota 22. februára vyšplhala na 15 stupňov a dalo sa po meste chodiť aj vo svetríku, definitívne som to vzdal, lebo k lyžovačke neodmysliteľne patrí i zimná atmosféra. A tá je, ako hovoria bratia Česi, ta-tam.

Od jari tohto roku sa takto spolu (bohužiaľ už bez mojej turistickej spoločničky Miši, ktorá sa kdesi stratila) vydáme hľadať pramene dvoch riek, ktoré ohraničujú náš región zo severu i juhu. Inšpiráciou na túto púť za poznaním spišskej krajiny, (ale so všetkým, čo k tomu patrí) mi bola jednoducho zvedavosť. Tá ktorá poháňala už napríklad Ferka Javorského, keď chcel zmapovať a opísať archeologické lokality okolo riek i blízko nich a pri prameni osadiť informačnú tabuľu. Tá ktorá vyvstala z jednoduchej otázky môjho syna na moste pri Športovej hale, kde má tá voda začiatok. Tá, keď som ukazoval deťom v sedle Kopanec, čo je to rozvodie, lebo mechanickej poučke zo zemepisu nerozumeli. Lebo zvedavosť je to, čo nás posúva dopredu. Iste si spomeniete, že archeológovia, ktorí pátrali, kde bol vlastne podľa biblických príbehov raj na zemi, ho umiestnili, okrem iných lokalít, i medzi dve rieky- Eufrat a Tigris. Pravda dnes tam určite nie je, čoho dôkazom sú tisíce utečencov, ktorí odtiaľ utekajú a hľadajú svoj vysnený raj kdesi v Nemecku, alebo vo Švédsku (kde ich čaká tiež len sklamanie, pravda iného druhu). My ale budeme pátrať po našom „Spišskom raji“ medzi riekami Hornád a Hniliec. A určite nebudeme ďaleko od pravdy, lebo tie najkrajšie zákutia oboch riek sa skrývajú vlastne v tomto kraji v Slovenskom raji, ale hlavne v našom srdci, lebo tu je náš domov a len tu môžeme nájsť ten pravý raj na zemi. Naše putovanie okolo brehov Hornádu i Hnilca začneme celkom logicky na sútoku oboch riek, pri Ružínskej vodnej nádrži. Tu sa obe rieky zlievajú. Aj mohutnejší Hornád, s priemerným prietokom 30 metrov kubických za sekundu, ktorý si razí cestu cez rozsiahlejšiu Hornádsku kotlinu, aj dravejší Hniliec s prietokom 8 metrov kubických za sekundu, ktorý cestou vytvára užšie a kľukatejšie koryto Hnileckej doliny. A keďže Margecany, na sútoku riek, ležia v nadmorskej výške 320 metrov (čo je mimo-

chodom najnižší bod Spišskej krajiny) a rieky Hornád i Hniliec pramenia kdesi pod Kráľovou hoľou, naša cesta bude nielen dlhá (veď napríklad proti toku Hnilca nás čaká 90 kilometrov), ale aj namáhavá, lebo nie všade vedú turistické chodníky a prevýšenie (napríklad ku prameňu Hnilca) je 1.400 metrov. Trasy si rozdelíme na 4 časti. Začneme v mesiaci marec a postupne budeme striedať vždy obmesiac raz jednu trasu po Hornáde a raz jednu po Hnilci. A tak tí, čo mali na strednej z matematiky aspoň dvojku si spočítajú, že k prameňu Hornádu by sme mali doraziť v septembri a k prameňu Hnilca v októbri. A aby ste mali predstavu, ako asi pôjdeme, tak tu je náš „fahrplan“ o čase a priestore tejto, iste zaujímavej výpravy, na ktorú vás prostredníctvom Spišského patriota pozývame a ktorú si budete môcť vychutnať v pohodlí vašej pohovky pri čiernej káve. Marec: (Hornád) Margecany- Spišské Vlchy,

Hornád v Slovenskom raji.

apríl: (Hniliec) Margecany- Mníšek nad Hnilcom, máj: (Hornád) Spišské Vlchy- Spišská Nová Ves, jún: (Hniliec) Mníšek nad Hnilcom- Hniliec, júl: (Hornád) Spišská Nová Ves- Hrabušice, august: (Hniliec) Hniliec- Pusté pole, september (Hornád) Hrabušice- prameň, október: (Hniliec) Pusté pole- prameň. Na trasách sa budeme presúvať autom, na bicykloch, ale hlavne pešo a predstavíme Vám postupne pozoruhodnosti, ktoré v týchto lokalitách sú. Mestá, mestečká, dediny, ľudí, historické miesta, tradície, prírodné krásy, ale i zaujímavé príhody, ktoré pravdepodobne cestou zažijeme. Ja tiež pevne verím, že počasie začne byť konečne typicky spišské a že naše putovanie budem môcť priblížiť a ozvláštniť i prostredníctvom fotografií, na ktorých budú nie len tie správne zaujímavé miesta, ale aj naozajstná jar, leto a jeseň na Spiši.

Michal Buza st.

Jeden z prítokov Hnilca - Rakovec.

z kuchyne poslancov

NEHCEM, ABY RYBY ŠPLHALI PO STROMOCH

Niekedy sa oplatí vybočiť z radu, píše sa v katalógu istej nemeckej firmy vyrábajúcej autose-
dačky. Obdivujem odvahu ľudí, ktorí to skúsia. Pre svoje presvedčenie, ale-

bo názor dokážu z davu vystúpiť a nezostať len vnútorne nespokojným, ale navonok mlčiacim dielikom beztvarnej masy. V ostatných týždňoch som si takých ľudí všimol aj na našom malom Slovensku. Píšem o kolegoch, učiteľoch. V novinách sme si mohli prečítať rozhovor, z ktorého vyberiem krátku pasáž: „Čo vás viedlo k rozhodnutiu vstúpiť do štrajku? Sú dva dôvody. Jeden je, že nemôžem zostať ticho, pretože by som sa nemohol pozrieť do očí svojim študentom. Druhým je, čo človek vidí okolo seba. Pasivitu a strach. Strach vidím, pretože si ho pamätám z minulej éry. Veľmi dobre viem, prečo sa k štrajku niektorí nepripájajú, bez ohľadu na to, či sú starší či mladší. Prečo? Myslia si, že by mohli stratiť miesta alebo sa boja imaginárnych vecí, napríklad, že sa dostanú na nejaký zoznam, neumožní sa im kariérny postup alebo ich projekt nebude financovaný. Možno je to iba v ich hlavách, možno je to len opatrnosť a radšej počkajú, ako sa to vyvinie.“

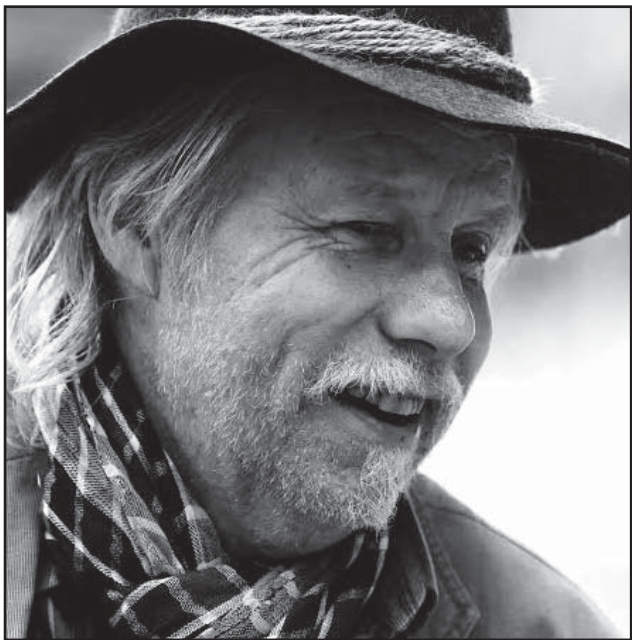
Pri týchto slovách mi prichádza na myseľ hláška z filmu Občan X. Dej filmu sa odohráva v Sovietskom zväze a poukazuje na vtedajší (v niektorých prípadoch stále pretrvávajúci) systém šírenia strachu, nedôvery, neochoty, prekážok, či zahmlievania. Jedna z postáv filmu konštatuje: „Sila našej byrokracie je v jej úžasnej schopnosti nepovoliť citlivejší prístup. V byrokracii musíte vedieť, do ktorých bitiek sa pustiť a do ktorých nie,“

Učitelia, zdravotné sestry sa nebáli vybočiť z radu. Vyjadrili svoj názor, možno svoju nespokojnosť, šli s kožou na trh i napriek polienkam, ktoré mali pod nohami. Hystéria, ktorú ich rozhodnute v niektorých vyvolalo, bola výsledkom zakorenenosti byrokratického zmýšľania človeka. Ešte stále existuje veľa ľudí, ktorí sú presvedčení, že má existovať iba jeden správny názor a že sa ho dozvedia od politikov v televízii. Mať svoj vlastný názor a rešpektovať iné názory iných sa, žiaľ, mnohí ešte nenaučili.

Z iného súdka prišla správa z hokejových arén. V dresoch slovenskej reprezentácie sa predstavili šiesti odchovanci novoveského hokeja. Celá formácia na čele s brankárom ukázala, že Spišská Nová Ves a jej hokejová škola vie ponúknuť kvalitných talentovaných hráčov. Rozhodne, i napriek problémom v domácej kuchyni Spišiakov, je projekt prípravky správnou cestou pre budúcnosť spišskonovoveského hokeja. Úspešným sa hráč stane práve vtedy, keď dokáže vybočiť z radu priemernosti a zabudne na „zábavu“, ktorá sa mu momentálne ponúka, a pridá si okrem tréningu čo to navyše. Náš vzdelávací systém sa však viac podobá situácii, v ktorej slon, opica, orol, medveď, ryba, lev dostali kvôli spravodlivým podmienkam rovnakú úlohu a to vyšplhať sa na strom. Albert Einstein to vyjadril presne: „Ak budeme rybu súdiť podľa jej schopnosti šplhať na strom, celý svoj život prežije v domnienke, že je hlúpa.“ Niekedy sa oplatí vybočiť z radu.

Andrej Cpin

spomienky na „starú“ Spišskú Novú Ves: POVINNÉ ČÍTANIE

Ked' som bol naposledy v divadle (vo veku literárne účtíhodných šesťdesiatpäť rokov) na Hviezdoslavovu Hájnikovu ženu, musím bez rozpakov priznať, že som jednu tretinu času venoval dešifrovaniu toho, čo herci na javisku povedali, druhú tretinu som sa potom rozplýval nad tým, akým majstrom slova Hviezdoslav bol a tak som zákonite mohol odsledovať už len jednu tretinu z celej hry.

To je paradox, lebo z matema-

tiky som mal trojku a zo slovenčiny jednotku.

A tak dodnes nechápem, ako som mohol tomuto textu porozumieť ako sedemnásťročný pubertiak, keď bola takáto literatúra a jej podobné skvosty súčasťou povinného čítania, s ktorým sme si nerobili nikdy ťažkú hlavu. Lebo niekto to už prečítal a ostatní od neho pociťovali odpísali (tí múdrejší s malými zmenami) a Pavol Országh sa potom nemusel obracať v hrobe.

Pravda vážnej literatúre slo-

venských klasikov (a mali sme ich veľkosti národa neúmerne množstvo) predchádzali knihy rozprávkové, ktoré nám najprv za dlhých zimných večerov čítavali mamky a neskôr láskavé učiteľky, ktoré nás s obdivuhodnou trpezlivosťou učili čítať, že mama má Emu, Ema má mamu (a mama má veľa roboty) a tak si potom každý už sám čítal tú svoju vyvolenú, čo nepustil z poličky nad posteľou. Hádám najobľúbenejší bol Dobšinský, ja som mal svoju vychytenú trojicu: „O psíkovi a mačičke, Rozprávky o mašinkách a Z poľovníckej kapsy“. A faktom je, hoci je to hanba, že som s touto rozprávkovou literatúrou vydržal až do chvíle, keď som, ako mladomanžel chytil do ruky svoju prvú, naozaj dospelácku knihu Johanna Maria Simmela „Láska je len slovo“. A aj to kvôli nadpisu, lebo moja prvá manželka Brigita mi dávala naozaj riadne zabráť. Ale opäť to malo zaujímavý ukrytý zmysel, lebo svojho prvého syna som pomenoval podľa hlavného hrdinu knihy „Oliver“. A potom prišlo obdobie, kedy som po knihách ani len nečúchol, lebo mi dávali zabráť iné Brigity a fantázie, ukryté v knihách typu „Kámasutra“, som zažíval na vlast-

nej koži. Tento antagonizmus priorit môjho fylogenetického vývoja (na preklad odporúčam preštudovať Engelsovu „Dialektiku prírody“) ma priviedol do útrobov spišskonovoveskej knižnice, ktorá vtedy sídlila na ulici Sovietskej armády. Hádám ani nemusím pripomínať, že tým magnetom, čo ma tam pritiahlo, nebola kniha, ale Katka, ktorá tu pracovala v archíve. A tak som ju chodieval navštevovať a vždy, keď podchvilou odbiehala k súdruhuvi riaditeľovi, (lebo aj ním lomcovala fylogenetika) mal som čas vnoriť ruku do police a vybrať Hanzelkovu „Afriku kolem Tatry“, Zamarovského „Za siedmimi divmi sveta“, alebo „Uctievačov hviezd“ od Stingla. Viem, že teraz to bude znieť neuveriteľne, ale práve knihy mi takto pomohli krátiť si čas čakania na Katku, ale zázračne vo mne i budili fantáziu, lebo zatiaľ, čo ona preberala so súdruhom riaditeľom problémový katalogizácie literatúry Dejín robotníckeho hnutia, ja som prechádzal okolo slonov a nosorožcov v africkéj savane, černošky so zašpicatenými bradavkami na malých prsiach podupávali v exaktickom rytme okolo ohňa, kráľovná Hatšepsovet mi, ovievaná núbij-

skými otrokmi, mávala z okna visutých záhrad a mayskí kňazi odsekávali hlavy na obetnom oltári v legendami opradennej Nazce. A tak vždy, keď sa z porady vrátila a ja som mal v očiach natáhaný ten svet fantázie, vstupovala do neho aj ona, rada a s pokorou. Škoda len, že asi sama veľa nečítala, lebo potom odišla do Spojených štátov a keď sa po rokoch vrátila, zaujímali ju už úplne iné veci (a tak tí, čo nečítajú len milostné romány a nepozierajú čo sa deje na Farme) pochopili, že tie spojené štáty boli americké. Ale to je zas iný príbeh. Treba ešte hádam dodať jednu podstatnú okolnosť. Ja sa pamätám, že v časoch, keď nám do hlavy vtĺkali literatúru veľikánov robotníckeho hnutia, (obľúbený bol najmä Marxov „Kapitál“) alebo revolučnú socialistickú poéziu (za všetky perly spomeniem Plávkovu „Domovinu moju“) trávili sme dlhé hodiny v knižkupeckej na Gottwaldovom riadku, kde nás starý pán Ferenc vždy so záujmom aj nedôverou sledoval, po čom to vlastne pátrame. Lebo knihy boli lacné a bolo ich aj veľa. Ale keby som chcel byť protivný, tak to bolo asi všetko. A tak vám stačila stovka (pochopiteľne v tom

čase korún československých) a odchádzali ste domov s nejakými ôsmymi knihami, ktoré naozaj stáli za prečítanie. Dnes vojdem do Panta Rhei v Madarase a keby som mal stovku (pochopiteľne už eurovú), minul by som ju bez akýchkoľvek problémov. A možno by som si odniesol len tiež nejakých osem kníh.

Keď som sa naposledy sťahoval z Levoče do Spišskej, doniesol som si so sebou i knihy. Šesť metrov. Lebo do desiatich políc mi viac nevošlo.

Niektorá trávi čas pri počítači. Ja si sadnem (a nie len v marci, ktorý je mesiacom knihy) na váľandu a čítam. A aby ste mali predstavu, vyberiem z každej police nejakú. Len tak, naslepo.

1. Marián Tkáč „Národ bez peňazí“ 2. Stanislav Drvota „Od zvierat k človeku“ 3. Miloš Kopecký „Já“ 4. Emil Páles „Angelológia dejín“ 5. Peter Cabada „Slovenské pivovarníctvo v toku času“ 6. Vladimír Just „Dilny malých scén“ 7. Marco Schwartz „Láska v biblii“ 8. Bergier, Pouwels „Jitro kouzelníku“ 9. E. v. Däniken „Všetci sme deti bohov“ 10. Tim Hill „Beatles“

Michal Buza st.

MOJ ŽIVOT S BIG NAMES III. (pokračovanie)

Tentokrát niečo o obyčajnom živote v neobyčajnom Hong Kongu. V príručke som sa dočítal, že Hong Kong bol, po viac ako sto rokoch anglickej koloniálnej nadvlády, v roku 1997 vrátený pod správu Číny, ako jej nezávislá provincia. Má vlastné politicko-ekonomické riadenie (Výkonná rada a Zákonodarná rada), vlastnú menu (Honkongský dolár) a vlastný sociálny režim (zdravotníctvo a školstvo zadarmo, dôchodkové poistenie dobrovoľné, nuluje nezamestnanosť - respektíve dobrovoľná - pod heslom „Kto

nepracuje nech nejde“). Nezačínateľná je jeho panoráma. Hong Kong je plný mrakodrapov (dokonca ich je viac ako v New Yorku) a stále pribúdajú. Do šírky rásť nemôže a tak rastie do výšky. Neuveriteľná je doprava. Pri pohľade z chodníka je to jeden nepretržitý tok áut, električiek, trolejbusov a autobusov. Henri Ford by sa usmieval radosťou, keby videl, kam až prerástla jeho myšlienka vyrábať automobily na „bežiacom páse“.

Nočný Hong Kong je obrovský zážitok. T. A. Edison iste netu-

šil, keď zaviedol elektrické pouličné osvetlenie New Yorku, ako sa jeho nápad využije aj v tejto malej ostrovej krajine. Tvorcovia reklám sú kreatívni, a tak mesto v noci dostáva ešte úchvatnejší vzhľad ako cez deň. Nečudo, že sa jeho obyvatelia i návštevníci dlho do noci (vrátane malých detí) združujú na promenádach okolo prístavu, alebo v parkoch, ktorých je na každom kroku dostatok. Mesto v noci nielen svieti, ale aj vonia. Nespočetné množstvo reštaurácií s ponukou nielen čínskych, ázijských, ale aj európskych jedál, otvorených dlho po polnoci, je lákadlom, ktorému mnohí neodolajú. A na záver dva príklady toho, ako obchodníci na tomto rýchlo rozvíjajúcom sa ostrove jednajú so zákazníkmi. Jeden deň mi v mojej staručikej Nokii vypovedala batéria, napuchla ako ropucha a „zdochla“. Vyhliadol som si pred výkladom rovnakú Nokiu, v prepočte na Eurá, 56. Tak som vošiel do predajne, rukami-nohami som vysvetlil trpezlivému predavačovi, že si ju chcem kúpiť. Keď sa dozvedel, že som z Eu-

rópy, pokrútil hlavou a rukami - nohami mi vysvetlil, že u nich sa používa iný systém a po návrate domov by som telefón mohol vyhodiť. Nakoniec mi vzal z ruky moju telefonickú prababičku, otvoril ju, pokýval hlavou, vybral batériu, hodil ju do koša. Zo zásuvky vybral novú, nasadil ju a telefón mi vrátil. Keď som sa ho spýtal, čo platím, len mávol rukou. Alebo: Potreboval som si kúpiť hodinky. Predavač v obchode vyložil Rolexky za niekoľko tisíc dolárov, pokrútil som hlavou: Potrebujem lacné hodinky na mesiac, tridsať dní, potom môžu skapať. Opakoval som to dovtedy, kým nepochopil, zasmial sa, vybral zásuvku s elegantnými, jednoduchými hodinkami, vybral som si za (v prepočte) 12.- Eur. Priložil mi remienok k ruke, skrátil ho o dve ohnivé, nasadil mi ich na ruku, vystavil záručný list na tri roky a so smiechom povedal: „Nie tridsať dní, tridsať rokov“. A ak sa ich, s mojimi hodinkami, dožijeme, určite budeme radi na túto hongkongsú skúsenosť spomínať.

Albín Medúz

pozvánka na kultúru: ABY TERRA GOTHICA NEBOLA AJ TERRA INCOGNITA

Ogotickej ceste ste už určite počuli. A hoc krajina a historické pamiatky na tejto ceste sa určite opláti vidieť, tí pohodlnejší sa môžu na ňu vydať bez auta a určite im bude stačiť aj pol hodinka.

Ako? Nuž jednoducho. Návštevou výstavných priestorov Galérie umelcov Spiša, ktorá pripravila ďalšiu pozoruhodnú výstavu. Výtvarné diela zo svojho zbierkového fondu s gotickou tematikou.

A zaručujem Vám, že prehliadka obrazov, tiahnuca sa autorsky celým dvadsiatym storočím od Medňanského Strážok až po Marszalekovu Spišskú Novú Ves uspokojí každého, čo dokáže vnímať okom, srdcom i dušou. Lebo presne také sú obrazy, reflektujúce architektonické skvosty, interiéry miest, ale aj konkrétne miesta krásnej spišskej krajiny. A možno to bude i inšpirácia zahodiť pohodlnosť za hlavu a vydať sa na cesty a potulky po spišskej gotickej krajine, ktorá sa takto pre Vás odkryje ako terra cognita. Šťastnú cestu!

Michal Buza st.

naše talenty:

MICHALA KINIKA OBSADILI DO ŠPANIELSKEHO MUZIKÁLU

Dvadsaťjeden ročný Michal Kinik študuje vysokú školu muzických umení. Je nepochybne veľký talent. V novoveskej ZUŠ-ke síce absolvoval dva cykly na husliach, no stále ho to ťahalo iným smerom.

„Hudba tam už bola príliš dlho sama. Vždy keď som odchádzal z divadla, mal som v sebe obrovskú chuťovosť, stáť tam tiež. Ale hanbil som sa. Pre ľudí je často zložitá akceptovať, že viete robiť aj niečo iné, ako to, čo je o vás všeobecne známe. Nechcem vraziť, že by mi nepriali, ale vždy tam bolo to: „A nechceš radšej zostať pri husliach?“ Našťastie som nechcel,“ hovorí Michal. S divadlom začal až v devätnástich. Venuje sa činohre. „Snažím sa „dobkať“ do všetkého čo príde. Bavi ma objavovať. V divadle nemusíte len stáť, trpieť a textovať. Všetci sa dá spájať, požičovať z iných žánrov. Ak vám to režisér dovoľí, môžete všetko,“ doplnil. Michalova priateľka je španielska herečka. „Zhodli sme sa, že by som si mohol ísť skúsiť trochu exotiky. Momentálne sa nachádzam v Málage. Navštevujem hodiny Španielčiny a užívam si všetko „iné“, hlavne more. Dokonca ma obsadili do muzikálu, Hairspray. Dá to prácu držať krok. Navyše textujem a spievam v španielčine. Smejem sa sám na sebe a sme-

jú sa na mne aj ostatní. Je to však naozaj obohacujúce. Sú tu ku mne veľmi milí,“ odvetil. Mladý herec účinkoval aj v Slovenskom národnom divadle. Hral v piatich inscenáciách, v dvoch z nich iba ako komparz. „Som rád, že sa mi to udialo, ale je to predsa len málo. Ešte som nemal čas niečo dosiahnuť,“ povedal skromne. Michal v budúcnosti túži divadlom sa aj živiť. „Asi niečo krajšej predstavy. Nie je to ľahké, ale dá sa to. Aj na Slovensku. Je to veľa muziky za málo peňazí. Profesionálni herci to určite nerobia pre peniaze. Väčšinou si privyrábajú. Dúfam, že kým sa ja dostanem do divadla, časy sa zmenia,“ povedal. Michal tvrdí, ak niekto plače, že má prázdne divadlo, tak asi to, čo vytvoril, za veľa nestojí. „Záleží to od kvality. Myslím, že kľúč k všetkému je vyvolať v ľuďoch zvedavosť. Ak sú ľudia zvedaví, kúpia si vstupenku na každé vaše predstavenie. A ľudia sú zvedaví, ak je niečo veľmi dobré, alebo veľmi zlé. Možno sa o pár rokov prídete pozrieť na predstavenie

do „veľmi, veľmi zlého Divadla Michala Kinika,“ uviedol. Talentovaný divadelník nám o sebe s nadsázkou prezradil, že o pár rokov sa vidí v kancelárii riaditeľa Cirque de Soleil ako mu vysvetľuje, že zajtra ho musí kolega alternovať nahradit', vystriedať. On totiž musí ísť vysvetliť divadelnému režisérovi svetového formátu, Robertovi Wilsonovi, že zajtra nepríde na skúšku. „A popritom mi, samozrejme, zazvoní telefón, že Leo ten film neberie, či to môžem vziať zaňho,“ hovoril s úsmevom na perách. Michal by si veľmi rád zahrál, napríklad v Spišskom Divadle. „Prioritou pre mňa je robiť dobré divadlo, v dobrom kolektíve. Je mi jedno, kde to bude. Chcem len, aby boli

ľudia zvedaví na to, čo vytvorím,“ doplnil. Okrem divadla, náš talent nezanevrel ani na hudbu. Hrá a spieva v kapele Stopové-PrvkyAsfaltu. „Je to vlastná tvorba. Texty i hudba sú naše. Ja spievam a hrám na klávesy. Momentálne šporíme financie na nahrávanie.“ Michalovi rodičia sú šťastní, že sa ich syn v divadle našiel. „Samozrejme sa trochu obávajú, lebo tá „umelecká neistota“ je vždy prítomná. Už som všetkým svojim najbližším vysvetlil, že od hladu nezomriem. Na sláve nezáleží. Kým ma to bude baviť, tak to budem robiť, hoc by sa svet aj na hlavu postavil,“ dodal na záver.

-sim-

FRANCÚZSKO BOLO PRE ŇU LÁSKA NA PRVÝ POHĽAD

Dvadsaťdeväťročná Novovešťanka Petra Hajdu odišla do Francúzska na stáž, keď mala 17 rokov. „Po príchode do Francúzska to však bola láska na prvý pohľad. Krajina ma očarila svojou architektúrou, úzkymi uličkami, kamennými námestiami, jazykom, celkovou atmosférou dotvorenou vôňou čerstvých bagiet a croissantov, maličkými kaviarňičkami. Zamilovala som sa do jazyka, znel tak dokonale, hoci som nič nerozumela. Ovládala som iba základy francúzštiny,“ prezradila nám sympatická mladá žena. Jej pobyt vo Francúzsku ovplyvnil celý jej dovtedajší život a ako sama hovorí, bol pre ňu osudový. „Rozhodla som sa študovať francúzsky jazyk. Dnes pracujem ako prekla-

datel' tlmočník v jednej slovenskej stavebnej firme pôsobiacej vo Francúzsku. Francúzštinou sa žijem a hoci momentálne vo Francúzsku nežijem, táto krajina žije stále vo mne. Neustále sa zaujímam o dianie vo Francúzsku, počúvam francúzsku hudbu, čítam francúzske články, niekedy dokonca aj viac ako tie slovenské a naša dcéra nesie francúzske meno, Sophie,“ prezradila.. Francúzština je nepochybne ťažký jazyk. Petra pracovala vo Francúzsku najskôr ako čašníčka. Prvý mesiac komunikovala iba v angličtine. Neskôr sa dala na samoštúdium jazyka. „Postupne som „nasávala“ francúzštinu, učila sa od kolegov, od svojho šéfa. Všade som pobehovala so slovníkom v ruke a počúvala rozhovory, snažila sa tvoriť vety, hoci aj v infinitíve. Zhruba po mesiaci sa mi jazyk rozviazal a odvtedy sa už nezastavil,“ hovorila s úsmevom. Novovešťanka, poznačená krajinou Galského kohúta, navštívila a pracovala v rôznych regiónoch ako Quiberon (Bretónsko), Savojsko, v mestách Tignes, Langres, Dijon, Echenevex, Gex atď. Francúzi sú známi gurmáni.

Jedlo si dokážu vychutnávať aj niekoľko hodín. „Je to pre nich denný rituál. Zastavia sa, spomalia a rozprávajú sa medzi sebou. Deti pri jedle ticho sedia, nekričia a neodmietajú stolovanie. Jedlo sa podáva v niekoľkých chodoch. Na prvý pohľad v malých porciách, no v skutočnosti, keď raz absolvujete takúto večeru, zistíte, že to má svoje čaro. Zaručene neodídete s prázdny žalúdkom,“ ozrejmla mladá žena. Francúzska kuchyňa je ľahšie stráviteľná ako slovenská. „Porcia sa väčšinou skladá z mäsa a zeleniny, napríklad fazuľové struky na masle s maličkými kúsками prerastanej slaninky, zapečené paradajky poliate medom, hrášok, mrkva a ich povestné gratin dauphinois, čiže zapekané zemiaky. Slováci poznajú tento recept pod názvom francúzske zemiaky. V Savojských alpách som si zamilovala fondue savoyarde. Predstavte si malý kastról naplnený zmesou rôznych druhov syra, bieleho vína a korenia, podávaný so suchými kúska-

mi bagety, ktoré si vidličkou namáčate do tejto zmesi. Ako prílohu volia talianske charcuterie, rôzne druhy kvalitnej salámy, prosciutto v kombinácii s maličkými nakladanými uhorkami. Z dezertov nedám dopustiť na ich crème brûlée. Z drinkov obľubujem kir royal, čo je v podstate sirup zaliaty šampanským. Ich typický ricard vonia po aníze. Francúzi si ho zvyknú zalievať vodou. Nikdy som ho nemala rada, ale jeho vôňa mi vždy pripomenie Francúzsko,“ rozprávala sa Petra. Francúzi sú nadmieru milí a privítajú vás s hollywoodskym úsmevom na tvári. Milujú ťažké politické debaty. „Francúzi jednoducho všetko rozoberajú do detailov, rozpitvávajú dianie okolo seba a pozerajú sa na daný problém z rôznych uhlov pohľadu. Neprestávajú. Nikdy nevynechávajú psychologický aspekt,“ povedala Peťa. Petra Hajdu má veľmi rada fitness, beh, cestovanie a tanec. Je šťastne vydatá a mamičkou dva a pol ročnej Sophie. Aj keď Francúzsko zbožňuje, na dlhší čas sa do Francúzska neplánuje vrátiť. „Máme malé dieťa. Avšak, v prípade potreby, či ponuky, nevyklúčujem krátkodobé služobné cesty do Francúzska,“ uzavrela.

-sim-

fotoreportáž:

Karneval na ľade

Spišskonovoveský odchovanec Lukáš Klein dobyl tenisovú Austráliu

Veľkému úspechu odchovanca TK Spišská Nová Ves Lukáša Kleina, ktorý sa v úvodnom grandslamovom turnaji sezóny – Australian Open prebojoval v juniorskej štvorhre až do finále, sme sa z uzávierkovej časovej tiesni venovali v našich januárových črepinkách len heslovito. Tento megaúspech si však zaslúži oveľa väčšiu pozornosť, a tak s radosťou tento rest mažeme.

So synom deblovej legendy až do finále Zrekapitulujme si teda, čo to náš úspešný odchovanec a držiteľ prestížneho ocenenia „Športovec mesta Sp.Nová

Ves do 19 rokov za rok 2015“ u protinožcov „vystrojil“. Vo štvorhre sa po boku Čecha Patrika Rikla prebojoval až do finále chlapčenskej štvorhry. Tenisovým fajnšmekrom meno Rikl určite predstavovať netreba, ostatným pripomíname, že otec Patrika Rikla, David, je bývalým skvelým deblistom. Spolu so svojimi partnermi vyhral 30 turnajov ATP vo štvorhre a okrem iných je aj neúspešným finalistom US Open, či slávneho Wimbledonu. Tento krát jeho syn spolu so Spišiakom Lukášom Kleinom „hviezdil“

v Melbourne parku. Ich cesta až takmer na vrchol však jednoduchá nebola. V 1. kole vystavil „federálny“ pár stopku talianskemu páru Caurana – Ciurletti, ktorú zdolali v dvoch setoch 6:4, 6:2. V 2. kole si chalani poradili s kórejsko – taiwanskou dvojicou Chan – yeong Oh – Tung – li WU 6:4, 6:4. Vo štvrtfinále zvládli obe tajbrejky proti estónskemu páru Raisma – Slimar (7:6 (5), 7:6 (2)) a podobný víťazný tajbrejkový nervák (7:6 (2), 7:6 (4)) predviedli aj v semifinále, kde na ich umenie nestačili Francúzi Ben-

chetrit – Furness. „S mojím štvorhrovým partákom sme hrali agresívne a vhodne sme sa dopĺňali. Každým zápasom sme sa herne posúvali vpred, set od setu to bolo lepšie. Niektoré stretnutia boli veľmi tesné, teší ma, že sme dokázali vyhrať všetky štvrtfinálové a semifinálové tajbrejky, kde rozhodovalo tenisové umenie, no aj trochu toho povestného šťastie. No dokázali sme to vybojovať a bez straty setu sme postúpili až do finále,“ zhodnotil austrálsku štvorhrovú púť úspešný člen Národného tenisového centra.

Finálová bitka napriek mečbalu úspech nepriniesla, Klein sa chce presadiť medzi mužmi Vo finále prvého grandslamu sezóny na Kleina s Riklom čakal domáci pár De Minaur – Ellis a vyvrcholenie turnaja bolo naozaj dôstojné. Česko – slovenská dvojica vyhrala prvý set 6:3, následne prvýkrát v turnaji set stratila v pomere 5:7. O držiteľovi prestížnej trofeje tak napokon rozhodoval až super tajbrejk. V ňom „Čechoslováci“ viedli 8:5, za stavu 9:8 mali dokonca mečbal, no domáci tenisti pokračovanie na str. 7

krížovka

OMYL. (TAJNÍČKA 1) Germánov, Vikingov, Keltov, Normanov nikdy nezdobili (TAJNÍČKA 2). Až v prvej polovici 19. storočia (TAJNÍČKA 3) vlasteneckí (TAJNÍČKA 4) sa s obľubou obliekali do romantických úborov, ktoré považovali za historické. Nejestvuje písomné, ani archeologické svedectvo o tejto „ozdobe“, práve naopak, popis (TAJNÍČKA 5) svedčí o úplne hladkých, bez výčnelkov. To však neznamená, že Kelti pivo nepoznali. Pili ho pri každej príležitosti a hojne. Autor: Albín Medúz

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
A																				
B																				
C																				
D																				
E																				
F																				
G																				
H																				
I																				
J																				
K																				

Vodorovne: **A:** celoštátna súťaž, skr. - obuv bez päty po česky - ozn. vozidiel okr. Piešťany - malý kruh - krtko. **B:** ovládam - sicílska sopka - okrem, básnický - grécky bájkar - plúžil. **C:** ocigáň - divadelní umelci - malá mapa - ženské meno. **D:** krstný otec - **TAJNÍČKA 4** - malý drak. **E:** mesto na ukrajinsko-maďarsko-slovenských hraniciach - značka kozmetiky - opytovacie zámeno - plače, básnický - rataj - predložka. **F:** prímorské bulharské mesto - muž,osobnosť - **TAJNÍČKA 2** - jestvujeme - mieri. **G:** európania - obec na strednom Slovensku - detský pozdrav - malý lotor, ucháň - epidemické ochorenie. **H:** studený po nemecky - ženské meno - **TAJNÍČKA 1** - biblická postava, tiež Noe, Noáh - usušená tráva. **I:** obľali - predložka - vari - pera po česky - zadanie, úloha. **J:** dal za peniaze - vlož náboje - neodoborník - zadlžujú, poľn. podou. **K:** obytné miestnosti - časť - zasielal, básnický - podbrušie - voľací.

Zvisle: **1:** nit na topánkach - zvuk vydávaný čvíkotou - opoj alkoholom. **2:** koso - Aralské jazero - rodinné zázemie, skr. **3:** sídlo po rusky - **TAJNÍČKA 5**. **4:** handra, ľudovo - Nová Scéna, skr. - tu po česky. **5:** obrubovali - súlad, básnický. **6:** atmosférický tlak, skr. - kopili. **7:** napínaš - Zolov román - pozostatky po spilených stromoch. **8:** planžeta, hrací list - nemyl prádlo. **9:** podmieňovacia spojka - cukor po česky - kraby po anglicky. **10:** doloží - opakoval po niekom, ľudovo. **11:** nezomierať - zahaľovala. **12:** kilometer, skr. - Anny, domácky - odobral. **13:** papuľuje, odvráva - uchýtil. **14:** štíhli - emirát v Perskom zálive - opytovacie zámeno. **15:** životná ochrana, skr. - hormón produkovaný pri napätí. **16:** chirurgické zákroky - Erik, domácky. **17:** zákusok - koncovka zdobnelín mužsk. rodu - krátky, komediálny výstup. **18:** kľč po česky (bez meččeňa) - **TAJNÍČKA 3**. **19:** spôsobia ranu - vlní po česky - obchodné stredisko, skr. **20:** pritlačenie - riaditeľ, direktor, slangovo - americký vojak.

Pomôcky: CREBS, ČOP, EZOP, ÍREKOM, NAE, NANA, OMÁN, SELO, SLANEC, VARNA

recepty do starej macere

SLADKI ZAZRAK ZO ZABIJANCA

Rudňanske dzefjki su zjaveňe sami o sebe a kedz ešči znaju aj dobre pjesc, ta še da hvarec o zazraku, co streťeš ľem dva razi v živoce. (A taki Zahorak ňigdaj, bo ňema šajnu, dze vlastne Rudňani su.) Ta moj zlati, to je tam, dze na tabuľi pri prihodze do dzedini šveci dvojja-zični napis (co maju mjestne aj tak na haku) a čuduj še švece furt ľem „Rudňany“. Aľe pre istotu dva razi. Aľe ňebudzme detajlisci, zazrak už je, že tabuľa tam ešči furt stojí, hoc je z bľahi. Ňe jak ten kolačik, co budzeme pjesc, bo ten še ľem raz zjavi na pekaču a zazrak bi bul, kebi tam dluho vitrimal. Je meki, sladki, zdravi, napječš ho rihlo a z bľahi zmizňe jak šňeh, co teho roku napada a za pol hodzini ňe žebi ho ňebulo, ale ho ňet.

Co Rudňančanki do teho davaju (okrem vlastneho šerca): dzešec jabluka, štiri vajca, dvacec deka praško-vi cuker, jeden vanilkovi, skurku z citróna, petnasc deka hrubej muki, das pol pakľika prašek do pečiva, ceplu vodu, falat masla a viňičkovi ľekvar

Jak to Rudňančanki robja (kedz akurat nestražja dom): Terezka H. (co dala toten recept do pľacu) pušči do zahradi stražneho psa, co počuva na meno „Zahraj“ a cestu do domu še zastavi f kuriňe po štiri vajca. Kedz še podari, na hodňičku s ňu ňevirgňe a aj vajca doňeše v poradku do kuhňi, pobavi še s ňima a od-dzeli žoltka od bjelkoch. Bjelka šturi do ladňički (bo še potim ľepši šľahaju). Do misečki zos žoltkami prisipe cuker, na tareľku nastruha z citróna skurku a mješa jak dziva, kim še ňezačne peňic. Ruka teraz muši odihnuć a to je čas olupac jabluka, rozrezac na polki a vibrac jaderňiki. Potim Terezka H. džabňe do masla z ruku, ponacira tepšu a posipe z hrubu muku. Ruki teraz treba umić a to je falat času kuknuc cez oblačik, či pes je ešči furt stražni, abo už ukradnuti. Jak vidzi, že Zahraj ľeta po zahradze jak dzivi, a kruci s chvostom v smere hodzinovih ručičkoch, ukludňi še, utre ruku do šurca a robi daľej. Do misečki z vajcami prisipe prašek do pečiva a ceplu vodu a nastava čas višľahac bjelka. Vejdze do dzeckej hiži, vimeňi sinovi v ruke ovladač od televizora za mutefku a hvari: „Za pejc minuti še vracim. Muši to bic bjele jak šňeh a kedz obracim, ta še či ňešme vikidac na hlavu. Rozumel ši?“ Hlapčik na mamu aňi ľem ňekukňe, pokimka z hlavu, zapňe ruku na tritišic obratki za minutu a kim še scihňe macer došudrikac ku dzverom, zavola: „Už“. Šňeh trime, hlapčik kuka daľej do televizora a Terezka H. ľem pokruci z hlavu, jaku ma sin trenovanu ruku. Ostava primješać do miski zos žoltkami hrubu muku a opaterňe aj višľahani šňeh. Polki jablučkoch teraz pouklada Terezka H. na tepšu jednu ku druhej, do každej džurki v stredze džabňe z ložečku toten fajni kvašni viňičkovi ľekvar a cale to zaľeje z urobenim cestom. Ruru zapňe na stoosemdzešať stupňe a kim še nahreje, ta ma zaš času kuknuc do zahradi, co robi stražni pes. Zahraj už ňeleta, ľem še motka kolo viňičkovih kračikoch a sice ešči furt kruci s chvostom, aľe pozor! Už proci smeru hodzinovih ručičkoch. Domaca paňi še viľeka, lapi do ruki mobil a zavola staremu, kedš še vraci z karčmi domu napravic Zahrajovi hvost. Manžel zahlaši, že už je na cesce (ľem zo spravi še ňeda dešif-rovac, či po ňej idze, abo na ňej ľeži) aľe ňeje čas na paniku, bo kolač treba na pol hodzini šturic do ruri a kukac, žebi še vipjekol na šumnu švetlohňedu barvu.

Terezka H. šedňe oproci rure na hokerlik, kuka cez oblačik v rure na kolačik, jak še peče a rozmišľa, co to za švet, kedz sin je od rana vo svojej hiži priheftovani k televizoru, muž ešči furt na cesce medzi karčmu a domom a aňi Zahraja v zahradze dajak ňevidno, bo ho medzičasom ukradli. Ešči, že kolačik budze fajni-meki, sladki, zdravi a rihlo še upeče a na obidvoch krajoch dzedzini budze švecic osem razi dvojja-zični napis „Rudňany“. Bo jak hvari klasik:

ŠVET ŠE MEŇI PRIRICHTUJCE ŠE NA TO ĽUDZE

BO TEN NAPIS ZA TRICEĆ ROKI UŽ ĽEM JEDNOJAZIČNI BUDZE

Michal Buza st.

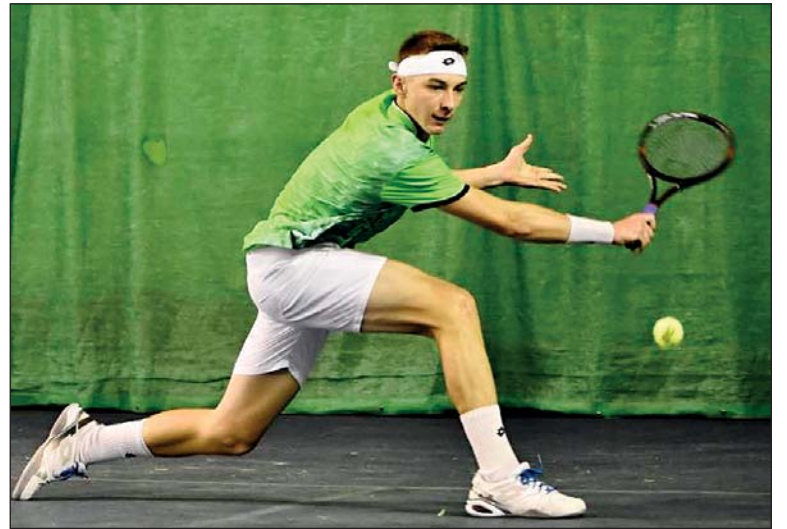

dokázali všetky tieto hrozby odvrátiť, triumfovali 12:10 a titul ostal doma. „Veľká škoda tohto zápasu. Začali sme veľmi dobre, hrali sme agresívne a pomerne rýchlo sme sa dostali do vedenia. Domáci sa časom zlepšili, postupne vy-

rovnali hru i skóre a napokon rozhodol až super tajbrejk, kde sme mali mečbal, no bohužiaľ sme to nezvládli. Chýbala nám jedna jediná loptička, škoda... Aj napriek tomu hodnotím tento výsledok ako jeden z mojich najlepších, hlavne preto, že sa mi to podarilo na jednom z turnajov veľkej štvorky,“ opísal nešťastné finále spišskonovoveský tenisový klenot. Lukáš sa v Austrálii predstavil aj v dvojhre. V nej mal však „krutý“ žreb, hneď v prvom kole prehral s neskorším víťazom domácim Andersonom tesne 6:4, 1:6, 4:6. Klein však túto prehru rýchlo hodil za hlavu a o svojich plánoch v tejto sezóne má jasno. „Na juniorskej úrovni by som

sa chcel výraznejšie presadiť hlavne na grandslamových turnajoch, kde chcem preraziť už aj v dvojhre. Mojim cieľom je však postupne začať hrať aj mužské turnaje, najbližšie by som sa mal predstaviť na dvoch mužských turnajoch v Egypte, kde sa pokúsím dostať čo najďalej,“ opísala plány slovenská juniorská jednotka a 25. hráč svetového juniorského rebríčka ITF. Spišský Patriot drží Lukášovi palce a pevne verí, že už čoskoro prinesie čitateľom informáciu, že malebné kurty pod Blaumontom vychovali grandslamového šampióna. Veľa tenisového šťastia, Lukáš!

Oliver Buza

ČREPINKY ZO SPIŠSKONOVESKÝCH ARÉN

Atletika

Kráľovná športov cez zimu už tradične sťahuje svoje kráľovstvo do hál a nás teší, že ani tam sa spišskonovoveskí atleti z TJ Tatran Sp. Nová Ves nestratili. Začiatkom roka sa tí najmladší z nich predstavili v Lučenci, kde Natália Gyomraiová suverénne ovládla skok do výšky starších žiačok a výkonom 150 cm si stanovila osobné halové maximum. Nesklamal ani Dominik Melega, ten si vybojoval dve striebra v behu na 60 m a skoku do výšky. Starší atléti dostali možnosť vyskúšať tartan v novej atletickej hale v Ostrave – Vítkovičiach a výsledkami potvrdili, že skvelo napredujú. Patrícia Garčarová, účastníčka juniorských MS v Kolumbii, famózne vstúpila do novej halovej sezóny a prekvapila samú seba aj trénera výkonom pod 8 sekúnd. Časom 7,96 sekúnd v behu na 60 m vybojovala 2. miesto. Za víťazkou, tiež účastníčkou

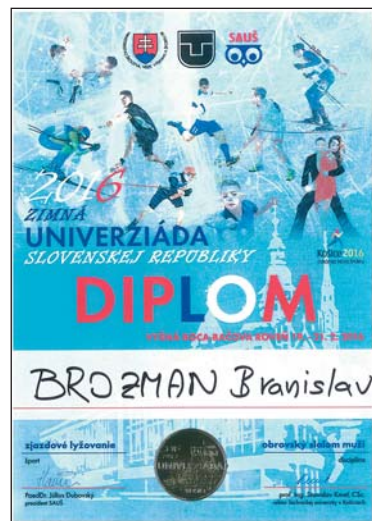

Majstrovstiev sveta v Kolumbii, Majkou Šimlovičovou, zaostala o 2 stotiny sekundy. Patrícia dominovala v behu na 200 m a časom 26,35 sekúnd si urobila halový osobák. V ostravskej hale sa predstavila aj Natália Gyomraiová, úradujúca majsterka Slovenska vo viacboji, aby si vyskúšala viacboj v konkurencii 47 českých a poľských pretekárov. Hneď v prvej disciplíne vytvorila časom 9,60 sekúnd najlepší slovenský halový výkon. Zlepšila sa skoro o pol sekundy, čím potvrdila správne smerovanie prípravy na halové MSR v Bratislave. Tento výkon zopakovala aj na mítingu olympijských nádejí V4 v Bratislave. V behu cez prekážky dorasteniek, teda vo vyššej vekovej kategórii, v konkurencii Poliek, Maďariet a Česiiek obsadila 7. miesto časom 9,68 sekúnd. Klaudia Hanzelyová, ďalšia mladá atlétka TJ TATRAN Spišská Nová Ves, nastúpila v Ostrave z dôvodu svalového zranenia na trati netradičnej pre šprintérku, na 800 m. Jej výkon a dosiahnutý čas

by stačil na MSR v hale na medailovú pozíciu. Presvedčila, že momentálna zmena nie je prekážkou v jej výkonnostnom raste a dáva veľký prisľúbený pred halovým šampionátom v Bratislave. Časom 2:40,00 minút obsadila konečné štvrté miesto. Naša najjagavejšia hviezda Patrícia Garčarová sa predstavila na viedenskom mítingu Indoor classic Vienna. Jej druhý štart v hale priniesol dva výkony roka v dorasteneckej a v juniorskej kategórii a svojimi výkonmi si Paťa razantne získava rešpekt aj v atletickej Európe. Na 60 m sa nezľakla konkurencie a výkonom 7,85 sekúnd si vylepšila svoje osobné maximum. Cieľ dostať sa pod 7,80 v roku 2016 má už na dosah. Na 200 m sa potiahla za českou reprezentantkou, čo jej prinieslo čas hlboko pod 26 sekúnd a o sekundu si zlepšila svoje osobné maximum v hale časom 25,36 sekúnd. Škoda vypusteneho záveru, mohla mať splnený limit EA na majstrovstvá Európy, chýbalo 16 stotín. O skvelých výsledkoch nás informoval šéftrener TJ Tatran SNV Ľubomír Gargula.

Zjazdové lyžovanie

Výborné správy došli aj z chabo zasnežených svahov. Vo Vyšnej Boci sa v dňoch 19.2. – 21.2. 2016 konala Zimná univerziáda Slovenskej republiky a v pretekoch sa nestratili ani odchovanci spišských zjazdoviek. Branislav Brozman sa stal univerzitným Majstrom SR v obrovskom slalome a v slalome bral striebornú medailu. Brozman sa pred vysokoškolským šampionátom zúčastnil niekoľkých FIS pretekov, kde sa presadil hlavne

v „obrúku“. A v obrovskom slalome sa vo Vyšnej Boci darilo aj ďalšej spišskonovoveskej študentke. Tatiana Horváthová obsadila v kvalitnej konkurencii hodnotné deviate miesto. Darilo sa jej aj na českej univerziáde. V stredisku Bílá brala v konkurencii 50 pretekárov solídnu 15. priečku.

Horolezectvo

V poslednom čísle Spišského Patriota sme vás vo „veľkom“ rozhovore informovali o tom, že spišskonovoveský horolezec Michal Sabovčík sa chystá prvovýstupom pokoriť jednu z najťažších hôr Patagónie Fitz Roy. Dnes vám s radosťou môžeme oznámiť, že Mišo to spolu so svojim parťákom Jánom Smoleňom dokázal. Nová slovenská cesta v juhoamerickom pohorí má názov Asado, vedie systémom špár, má 13 dĺžok (605 m nového lezenia) a borci ju vyliezli alpským štýlom. „Všetko prebehlo hladko, okrem jedného problému. Na začiatku sme sa chceli ísť rozliezť na Aguja Saint-Exupéry cestou Chiaro di Luna, no počas cesty do kempu nás zastihli žiaľodonné ťažkosti, tak sme odpadli do lesa a na druhý deň sme sa vrátili dole. Brali sme to športovo, veď sme pochopili, že sme sem neprišli liezť na nejaké „krťince“. náš cieľ bol predsa ten vyšší kopček. Patagónske prístupy pod steny sú veľmi dlhé a často nebezpečné. Je potrebné prekonať veľa nebezpečných trhlín, ľadovcových odtrhov a aj nejaké to nezaistiteľné lezenie ľadu a skaly. Cesta do sedla De la Silla nám trvala dva dni. Odtiaľ na vrchol dva dni (41 hodín) a potom dole ďalšie dva dni. A prečo sme dali našej ceste meno Asado? Asado znamená pečené. K nášmu lokálnemu kamarátovi sme často chodili na pečené mäso pripravené na špeciálnom grile. Poviem vám niet nad argentínske pečené mäso. Vždy sme počas lezenia mysleli na Asado u Alexa a ešte dlho budeme,“ skonštatoval po návrate na rodnú hruď Sabovčík.

Hokej

Hoci hokejisti Spišskej Novej Vsi v tejto sezóne diery do prvoligového sveta neurobili, (ročník 2015/16 hodnotí v inom článku tohto čísla Michal Findura) liaheň nám môže závidieť nejedna slovenská hokejová bašta.

Vo februárovom asociačnom termíne sa totiž konal medzinárodný Slovakia Cup 2016, ktorý Slováci s prehľadom vyhrali. A v drese s dvojkřížom na prsiach korčuľovalo až šesť hráčov, ktorí získavali svoje hokejové ostrohy na štadióne za Hornádom. Spišskú partiu tvorili Libor a Július Hudáčekovci, Michal Sersen, Pavol Skalický, Adam Jánošík a Martin Bakoš. A aby toho nebolo málo v olympijskom výbere, ktorý víťazne zvládol svoju ruku previerku v rámci Ice Hockey Challenge, reprezentovali Slovensko spišskí súrodenci Branislav a Richard Rapáčovci. Dokopy osem odchovancov mala okrem Spišskej Novej Vsi v tomto repretermíne na ľade len megaliaheň slovenských talentov Dukla Trenčín. Na ilustráciu tretie Košice a Skalica „dodali“ po troch reprezentantov. Ak by sa všetci Spišiáci spolu ocitli v minulom ročníku v novoveskom drese, Mišo Findura by asi húdol inú posezonnú pesničku. To by však Ľubo Vaic musel mať povestného „Oslíka otras sa“ z rozprávky Stolček prestri sa. Ten je však bohužiaľ „zaparkovaný“ v inej hokejovej stajni...

Floorbal

Momentálne najúspešnejší spišskonovoveský kolektív – FbK Kométa Spišská Nová Ves vyhral základnú časť

ženskej floorbalovej extraligy a suverénne vstúpil do rozhodujúcej časti sezóny. V 1. kole play – off narazili novoveské floorbalistky na dievčatá z Kysuckého Nového Mesta a v domácom prostredí sa s nimi vôbec nemaznali. Po výsledkoch 13:6 a 15:5 cestovali na Kysuce, kde s prehľadom zvíťazili 7-5 a sériu bezproblémovo ovládli 3-0. „V oboch zápasoch sme suverénne vstúpili do stretnutia a v podstate sme v prvých tretinách rozhodli obidve stretnutia. V ďalšom priebehu sme dali priestor aj druhej formácii, ktorá prakticky inkasovala všetky góly. Na Kysučanky sme sa nijako špeciálne nepripravovali, no boli sme na trojdňovom sústreďení v Nemšovej, kde sme skúšali nový systém, ktorý sme v zápasoch už aj praktizovali,“ skonštatoval po dvoch presvedčivých domácich triumfoch domáci kouč Jozef Grega. V semifinále si naše dievčatá skrižia floorbalky s Prešovčankami.

A na záver črepiniek máme na našich čitateľov jednu prosbu. Hoci sa snažíme, aby v tejto obľúbenej rubrike boli zachytené všetky výnimočné športové počiny Spišiakov v danom období, predsa len nie sme „supermani“ a o všetkých úspešných výsledkoch jednoducho nevieme. Ak chcete, aby o vás športová obec na Spiši vedela, neváhajte nás o vašich úspechoch informovať. K dispozícii je vám naša mailová schránka spisskypatriot@gmail.com, či facebookový kontakt **Spišský Patriot**. Na spoluprácu sa vopred tešíme.

Oliver Buza

NOVAVES s.r.o.

STAVBY A REKONŠTRUKCIE

www.nova-ves.sk

0948 681 133

Spišská seniorská hokejová sezóna 2015/16 už odišla do kroník. Hodnotí ju Michal Findura

Spišskonovoveskí hokejisti vstupovali do sezóny 2015/16 s troma hlavnými cieľmi. Tým prvým bola ekonomická stabilizácia klubu, druhým bolo zapracovanie mladých odchovancov klubu do A – tímu a posledným potup do vyradovacích bojov. Po skončení základnej časti si môžu Spišiáci „odfajknúť“ dve splnené úlohy. Klubový mešec vďaka partii okolo charizmatického prezidenta Ľuba Vaica prestal byť deravý a aj mladíci sa chopili svojej šance ako sa patrí. Jedinou nesplnenou túžbou ostalo play – off. O sezóne sme sa porozprávali s Michalom Findurom.

Najväčším „prúserom“ kolísavosť výkonov

31 – ročný útočník elitnej formácie HK Spišská Nová Ves bol pred sezónou pasovaný za ťahúňov mužstva a výkonmi nesklamal. V tímovej produktivite mu po sezóne patrilo druhé miesto. V 42 zápasoch nastrieľal 11 gólov a pridal 23 asistencií, no ani jeho 34 bodov neprinieslo Spišiakom vytúženú ôsmu priečku. Spišiáci skončili napokon deviaty a do vysnivaného play – off nepostúpili. „Sezónu hodnotím ako neúspešnú, keďže tím nepostúpil do vyradovacích bojov. Aj napriek tomu, že sme mali mladý neskúsený tím, ktorý sa na konci základnej časti doplnil, tak si myslím, že sme mali na vyššie priečky, ale nevyrovnanými výkonmi sme to nepotvrdili,“ triezvo zhodnotil celoročné účinkovanie ľavý krídelník HK. A chlapy pri dáva kritiku aj do „vlastného radu“. „Môj výkon by skôr mali hodnotiť kompetentní, no poviem úprimne, čakal som od seba oveľa viac. Čiastočne môžem byť so sebou spokojný v závere základnej časti, ten úvod mi celkom nevyšiel. Určite však mám čo zlepšovať, aby bol budúci ročník lepší,“ do-

dáva. A tak ako kolísala forma asistenta kapitána, „hojdala“ sa aj výsledková krivka samotného klubu. Minuloročný finalista doplatil hlavne na nevyrovnanosť a nekonzistentnosť výkonov počas celej sezóny. „Presne o tom to bolo. Nedokázali sme vyhrať viac zápasov v rade, nevedeli sme sa dostať na víťaznú vlnu. Dvakrát sme doma podľahli nášmu najväčšiemu súperovi o play – off, Topolčanom, a to v konečnom dôsledku rozhodlo o tom, že vyradovačku si zahrali práve oni,“ zdôvodnil neúčasť v elitnej osmičke. Novovešťania sa navyše museli vyrovnáť aj s trénerskou rošádou, keď v polovici sezóny nahradil Horvátha Kremen. „Rešpektujem každého trénera, ktorý ma vedie, no ja osobne som výmenu koučov privítal. Pána Kremena plne rešpektujem, myslím si, že ľudsky i odborne si svoje miesto zastal.“

Mladíci milo prekvapili, výplaty prichádzali načas
Sezóna 2015/16 však priniesla aj pozitíva. Ako sme už spomínali vyššie, do tímu vedenie veľmi vhodne zapracovalo mladých hráčov, ba čo viac, v mnohých stretnutiach to boli

práve mladíci, čo ťahali horúce hokejové gaštany z ohňa. Mladický útok Lesňák – Gilák – Hamráček sa stal suverénne najproduktívnejšou a najbezpečnejšou lajnou Spišiakov. Spomenuté trio obsadilo prvé, tretie a štvrté miesto v tímovej produktivite. Nevadil tento fakt starším hokejovým mazákam? „Ja by som to tak dramaticky nevnímal. Samozrejme, že niekedy padli ostrejšie slová, ale to ku kolektívu hokejistov jednoducho patrí. Mňa viac teší, že kostru tímu tvorili Spišiáci a som úprimne rád, že sa nášmu mladíckemu útoku takto darilo, veď to bolo v prospech celého tímu. Myslím si, že v budúcnosti by chalani mohli niečo dosiahnuť. V obrane sa mi páčil mladý Bážoch, tá kombinácia a komunikácia mladí – starí bola podľa mňa normálna,“ dáva na pravú mieru Findura. Finančná otázka bola v slovenských kluboch vždy akousi trináistou komnatou. Partiu okolo Ľubomíra Vaica slúži ku cti, že pred sezónou priznala finančné problémy, ktoré im zanechal predchádzajúce vedenie HK i ochotu urobiť v klubovej kase konečne poriadok. Zaujímalo nás teda, či Michalovi a jeho hokejovým partákam vždy „pipla“ výplata načas a šikovný krídelník nemal problém odpovedať ani na takúto ošemetnú otázku. „Ani jedna výplata mi nemeškala a to, si myslím, hovorí za všetko! Ak by sme hrali tak, ako vedenie na čele s Ľubom Vaicom a Klaudom Zekuciom zabezpečili financie pre klub, tak by sme v play – off nechýbali. Aj touto cestou im patrí veľký obdiv a vďaka,“ skláňa povestný klobúk. Hokejová sezóna 2015/16 je tak už minulosťou, no Michal Findura už pomaličky myslí na tú ďalšiu. „Čo sa týka novej sezóny, ešte žiadne rozhovory neprebehli, ale veľmi rád by som pokračoval v Spišskej Novej Vsi aj v nasledujúcej sezóne. Veľmi túžim po tom, aby sme opäť naplnili tribúny a hrou prilákali našich skvelých fanúšikov, ktorým aj týmto ďakujem za podporu, akej sa nám aj napriek nepresvedčivým výkonom dostalo. Určite by si zaslúžili, aby sme hrali o popredné priečky. Uvidíme, snád sa to o rok podarí.“

Oliver Buza

www.vippokerpro.sk

Príďte si skúsiť zahrať
pokrové turnaje úplne

ZADARMO

4
go games

4
go games

VIP POKER PRO

Výhry v turnajoch
každý mesiac viac ako

20 000€

Duklianska 708, 052 01 Spišská Nová Ves